

6. A Brauer-Treutl-sejtések

6.1. Sejtés (B-T I. sejtés) Legyen A véges dimenziós algebra a K test fölött. Ha $\exists d \in \mathbb{N}$, hogy minden d -re felbontható modulus dimenziója $\leq d \Rightarrow$
 A repr. típusa véges.

6.2. Sejtés (B-T II. sejtés) Legyen A véges dimenziós algebra egy végtelen K test fölött. Ha A repr. típusa véges $\Rightarrow \exists d_1 < d_2 < \dots < d_n < \dots$ végtelen sorozat $\subseteq \mathbb{N}$, hogy $\forall i$ -re végtelen sok párosított nem zero d_i -dimenziós A -modulus létezik.

6.3. Megjegyzés: A sejtések megfogalmazása időben a "hódbe véz", több az 1940-es v. 50-es évekig nyúlhat vissza (esetleg specielisebb formában). Az első sejtést Roiter bizonyította 1968-ban; az itt követő bizonyítás Auslender-től származik 1976-ból. A második sejtésre Nazarova és Roiter publikált bizonyítást 1974-ben (K alg. zolt esetre), de a bizonyítás hibás volt. Bizonyítás perfeld testre Ryzell-től (publikálható); Bakste-Ebelied-Roiter-Selander (1985)

2) Allítás: Ha α az A AR-gyűrűje van többszörös el, akkor A nepr. négyes.

(T. felt: K gy. zdt. Először is ezeket a jelöléseket használjuk.)

Biz Ha M nem projektív:

$$[L] \begin{matrix} \rightrightarrows \\ \rightarrow \\ \text{hdb.} \end{matrix} [M] \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow 0 \rightarrow N = \tau M \rightarrow L \oplus L' \rightarrow M \rightarrow 0, \text{ ahol } L \not\cong L'$$

$$\Leftrightarrow [N = \tau M] \begin{matrix} \rightrightarrows \\ \rightarrow \\ \text{hdb.} \end{matrix} [L]$$

T. rest felt, legyen $\Gamma(A\text{-modulok}) \ni$ legelőbb 2-oszesés el:

$$[L] \begin{matrix} \rightrightarrows \\ \rightarrow \\ \text{hdb.} \end{matrix} [M].$$

Tudjuk: $\dim_K L \neq \dim_K M$, hiszen \exists inv. morf. $L \rightarrow M$, és ez mono v. epi, de nem iso.

Legyen pl. $\dim_K L > \dim_K M$

Ekkor nyilvánvalóan M nem projektív, hiszen projektívok csak a szabadmodulok mennek inv. morf. alá.

Eldes $\exists 0 \rightarrow \tau M = N \rightarrow L^2 \oplus \tilde{L} \rightarrow M \rightarrow 0$ AR-sorol.

De itt: $\dim \tau M \geq 2 \dim L - \dim M > \dim L > \dim M$, és

$[N = \tau M] \Rightarrow [L]$. További indukcióval:

$M, \tau M, \tau^2 M, \dots$ nem projektívok, $\dim M < \dim \tau M < \dim \tau^2 M < \dots$
 $L, \tau L, \tau^2 L, \dots$

Ez végtele sok dimenz főlathetetlen modulust ad.

3) Γ véges gráf ir. társ relál, ne Dynkin \Rightarrow

$K\Gamma$ nepr. végtelen. Pl.: $1 \leftarrow \begin{matrix} 2 \\ 3 \\ 4 \\ 5 \end{matrix}$; $1 \leftarrow 3 \leftarrow 4 \leftarrow 5$ stb. $2 \leftarrow 6$

Az Auslander-Reiter gráf néhány tulajdonsága
 (A BT I. bázis-ter nem minden hely).

6.6. Erdőszelvény: A véges dim. algebra, M darab főlath.,
 nem projektív; ott τM indukciója a hálathal:

$$P_1 \xrightarrow{P_1} P_0 \xrightarrow{P_0} M \rightarrow 0 \quad \text{min. proj. főlathés}$$

Abbelevény $\alpha \text{ Hom}_A(-, A) = (-)^*$ főlath:

$$0 \rightarrow M^* \xrightarrow{P_0^*} P_0^* \xrightarrow{P_1^*} P_1^* \rightarrow \text{Tr } M \rightarrow 0$$

Abbelevény $\alpha \text{ Hom}_K(-, K) = D$ főlath:

$$0 \rightarrow \tau M = D \text{Tr } M \rightarrow D P_1^* \xrightarrow{D P_1^*} D P_0^* \xrightarrow{D P_0^*} D M^* \rightarrow 0$$

Itt $D(*)^* = \nu$ a Nakayama-függvény, az elvételről ismétlődően
 a véges generált projektív modulok helyettesítésével és a
 véges generált injektív modulok helyettesítésével, végül
 így is igaz: $DP^* = E(P/\text{rad} P)$.
 ↑
 (injektív modul)

Hasonlóképpen: $\tau^{-1} N = \text{Tr} D N$.

τ : Auslander-Peizer-eltöltés

τ^{-1} : inverz AR-eltöltés.

6.7. Emlékeztető: $\Gamma(A\text{-mod})$ AR-graf:

csúcsok: div. filb. modulok isomorfizmusai

ir. élek: irreducibilis morfizmusok (multiplicitással)

Extre objektumok a $\Gamma(A\text{-mod})$ -on: τ eltöltés:

τ : {ne projektív} \rightarrow {ne injektív}, melyre:
 bijektív

$$[\tau M] \xrightarrow{\text{elb.}} [L] \iff [L] \xrightarrow{\text{elb.}} [M]$$

$$\begin{aligned} \text{Spec. : } [M]^- &= \{[L] : \exists [L] \rightarrow [M]\} = \\ &= \{[L] : \exists [\tau M] \rightarrow [L]\} = [\tau M]^+ \end{aligned}$$

Az irreducibilis morfizmusok a nyílt felbontású
 sorozatok (leépítések) tételéből, a graf lokális véges.

Megtekinthető, hogy az AR-grafban a csúcsok dinamikai "összeállításai".

6.8. Állítás Legyen A véges dimenziós K feletti.
 Ekkor $\exists c = c(A)$ konstans (A -tól függően), hogy:
 $X, Y \in A$ -id (esetben) ha $\exists [X] \rightarrow [Y]$ inv.
 morf., akkor:

$$l(X) \leq c \cdot l(Y) \text{ és } l(Y) \leq c \cdot l(X)$$

(l itt a modulus lepozíciószámát jelöli.)

Biz. Legyen $p = \max \{ l(P) \mid {}_A P \text{ div. föl. projektív} \}$ és
 $q = \max \{ l(Q) \mid Q_A \text{ div. föl. projektív} \}$

Legyen p, q létezik $(P \overset{\oplus}{\leq} {}_A A, Q \overset{\oplus}{\leq} A_A)$, tehát

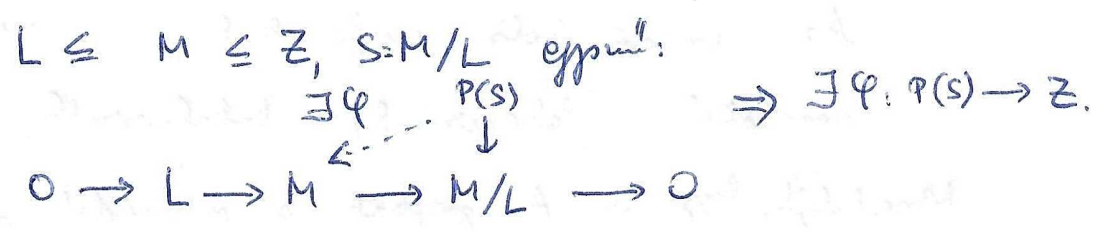
$$pl. \quad p, q \leq l(A)$$

Legyen most Z div. föl., nem projektív, és a min.
 proj. feloldása:

$$P_1 \rightarrow P_0 \rightarrow Z \rightarrow 0$$

Ha itt Z minden lepozíciófeltartat lefedjük egy div.
 föl. bethetetlen projektívvel, akkor ebből kapjuk egy

$$\bar{P} \rightarrow Z \rightarrow \text{epimorf.}$$

Igy: $\bar{P} = \bigoplus_{\text{számpotter}} P(s) \rightarrow Z \rightarrow 0$ exakt, és így

P_0 az Z projektív fedője: $P_0 \cong \bar{P}$.

Teljes: $l(P_0) \leq p \cdot l(Z)$.

Hasonlóan: P_1 befolyó $p \cdot l(Z)$ darab direkt felbontható direkt összege \Rightarrow nyírvan van a

$P_1^* = \text{Hom}_A(P_1, A)$ -ra is \Rightarrow

$$l(P_1^*) \leq q \cdot p \cdot l(Z)$$

Mivel $\exists P_1^* \rightarrow T_+(Z) \rightarrow 0 \Rightarrow$

$$l(T_+(Z)) \leq q \cdot p \cdot l(Z)$$

Ezt a K -dualitás megfordíva \Rightarrow

$$l(DT_+(Z)) \leq q \cdot p \cdot l(Z)$$

$$l(\sigma Z)$$

Hasonlóan: X dir. filb., ne exaktív \Rightarrow

$$l(\sigma^{-1}(X)) \leq q \cdot p \cdot l(X)$$

Ha most $0 \rightarrow X \rightarrow Y \rightarrow Z \rightarrow 0$ AR-sorozat \Rightarrow

$$l(Y) = l(X) + l(Z) \leq (q \cdot p + 1) l(Z)$$

$$\leq (q \cdot p + 1) l(X)$$

Igy teljes, ha Z ne projektív, $\exists [\tilde{Y}] \rightarrow [Z]$ inv. \Rightarrow

$$\tilde{Y} \cong Y, \text{ és így: } l(\tilde{Y}) \leq (q \cdot p + 1) l(Z).$$

Ha rövidebb Z projektív, $[\tilde{Y}] \rightarrow [Z]$ irreducibilis, akkor
 $\tilde{Y} \stackrel{\oplus}{=} \text{med } Z \leq Z \Rightarrow l(\tilde{Y}) \leq l(X)$.

A másod. ind. egyenletesség bebiztosítja j. ki. \square

Röviden a BT I. bizonyítására

6.9. All.: Legyen A véges dimenziós gyűrű K felett,

X, Y direkt fölbontható A -modulusok, $\text{Hom}_A(X, Y) \neq 0$.

T. föl, hogy X és Y között nem létezik t -nél rövidebb csatlakozás X -ből Y -be $\Gamma(A\text{-mod})$ -ben.

Erlév:

(1) $\exists X = X_0 \xrightarrow{f_1} X_1 \rightarrow \dots \xrightarrow{f_t} X_t \xrightarrow{g} Y$, hogy:

X_i dir. föl., f_i irreducibilis (g nem föl.),

és $g \circ f_t \circ \dots \circ f_1 \neq 0$.

(2) $\exists X \xrightarrow{f} Y_t \xrightarrow{g_t} Y_{t-1} \rightarrow \dots \rightarrow Y_1 \xrightarrow{g_1} Y_0 = Y$, hogy

Y_i dir. föl., g_i irreducibilis (f nem föl.),

és $g_1 \circ \dots \circ g_t \circ f \neq 0$.

Biz.: t -re pontos indukcióval bizonyítjuk.

$t=0$ -re nincs mit bizonyítani, mert feltétel: $\text{Hom}_A(X, Y) \neq 0$.

T. föl, hogy tudjuk az állítást t -re, bizonyítani $t+1$ -re.

Teljes: $\text{Hom}_A(X, Y) \neq 0$, és $\nexists X$ -ből Y -be $\leq t+1$ hosszúságú csatlakozás $\Gamma(A\text{-mod})$ -ben. Bizonyítsuk (1)-et.

Az indukciós feltetés szerint:

$$\exists X_0 = X \xrightarrow{f_1} X_1 \rightarrow \dots \xrightarrow{f_t} X_t \xrightarrow{g} Y$$

X_i : div. félb., f_i inv. $g \circ f_t \circ \dots \circ f_1 \neq 0$.

Mivel $\nexists t$ hasonlóan inv. ut, ezért g nem izomorf.

1. eset: X_t egyeltér. Ekkor g nem egyeltér, ellentétben
esetben ugyanis $X_t \cong g(X_t) \cong Y$, és Y div. félb.
mivel $X_t \cong Y$, g izomorf. \square

Ez azt jelenti, hogy $\text{Ker } g \neq 0 \Rightarrow \text{Ker } g \supseteq \text{Soc } X_t$

(hiszen $\text{Soc } X_t = S$ egyszerű, mivel X_t div. félb.)

Ekkor viszont g kényszeríthetővé válik $X_t / \text{Soc } X_t = Z$ -re:

$$\begin{array}{ccc} X_t & \xrightarrow{g} & Y \\ \begin{pmatrix} \alpha_1 \\ \vdots \\ \alpha_r \end{pmatrix} \searrow & & \nearrow \begin{pmatrix} g_1 \dots g_r \end{pmatrix} \\ & Z = \bigoplus Z_i = X_t / \text{Soc } X_t & \end{array} \quad g = (g_1 \dots g_r) \begin{pmatrix} \alpha_1 \\ \vdots \\ \alpha_r \end{pmatrix} = \sum_{i=1}^r g_i \alpha_i$$

és itt α_i -k irreducibilisek.

Ekkor: $0 \neq g \circ f_t \circ \dots \circ f_1 = \sum_{i=1}^r (g_i \alpha_i) \circ f_t \circ \dots \circ f_1 = \sum_{i=1}^r g_i \alpha_i \circ f_t \circ \dots \circ f_1$

és itt ekkor $\exists i: g_i \alpha_i \circ \dots \circ f_1 \neq 0$.

Válasszuk: $X_{t+1} = Z_i, f_{t+1} = \alpha_i, g' = g_i \rightsquigarrow$

$$g' \circ f_{t+1} \circ \dots \circ f_1 \neq 0.$$

2. eset X_t nem egyeltér. Ekkor $\exists 0 \rightarrow X_t \xrightarrow{\alpha} Z \rightarrow Z' \rightarrow 0$

AR-sorozat, és itt $Z = \bigoplus_{i=1}^r Z_i$ div. félb., $\alpha = \begin{pmatrix} \alpha_1 \\ \vdots \\ \alpha_r \end{pmatrix}$, α_i inv.

Tudjuk: $g: X_t \rightarrow Y$ nem fölösleges monomorfus
 (ha g nem anafos, és Y direkt fölb.) \Rightarrow

$$\begin{array}{c}
 0 \rightarrow X_t \xrightarrow{\begin{pmatrix} \alpha_1 \\ \vdots \\ \alpha_r \end{pmatrix}} \bigoplus Z_i \rightarrow Z' \\
 \downarrow g \quad \swarrow \tilde{g} = (g_1, \dots, g_r) \\
 Y
 \end{array}
 \quad \text{vagy: } g = \sum g_i \alpha_i$$

Mit is előbb. most is: $\exists i: g_i \circ \alpha_i \neq 0 \dots \neq f_1 \neq 0$.

Ez az (1)-es bizonyítást befolyásolja. A (2)-es bizonyítás az (1)-esével a dualis. \square

6.10. Megjegyzés: Az előző állítás jelentése: ha feltétel modulus körült létezik $\neq 0$ homomorfus, de mindegyik körült az AR-gömbbe, akkor a homomorfus mellekét végsőül el lehet vinni, "kihozni" a másik felé az AR-gömbbe úgy, hogy a megkötött lépések száma még ne legyen 0.

A körültkerő lenne viszont épp az módja is, hogy bizonyos feltételekkel az irreducibilis mofirensel egyidőben, ha elég sokat lépünk, amint elkezdjük 0 számat ad.

6.11. Tétel (Harsanyi - Sós - Lemma)

Legyenek X_1, \dots, X_{2^b} derék felbontással rendelkező, melyekre $l(X_i) \leq b$. T. fel: $f_i: X_i \rightarrow X_{i+1}$ nem invertálható. Ekkor:

$$f_{2^{b-1}} \circ f_{2^{b-2}} \circ \dots \circ f_2 \circ f_1 = 0.$$

Biz. Kicsit többet utatunk meg: m -re valószínű indukcióval igazoljuk, hogy ha X_1, \dots, X_{2^m} met. fűt, $f_i: X_i \rightarrow X_{i+1}$ nem invertálható, akkor:

$$f = f_{2^m-1} \circ \dots \circ f_1 = 0 \quad \text{v.} \quad l(\text{Im } f) \leq b - m.$$

(Ez $m=b$ -re mindig is elvadt eredményt)

$m=1$ -re az állítás igaz:

$$f_1: X_1 \rightarrow X_{2^1} \quad \text{esetén}$$

$l(\text{Im } f_1) < b$, ellentét esetben $l(X_i) \leq b$ miatt f_1 injektív és surjektív lenne.

T. most fel m -re, bizonyítsuk $(m+1)$ -re.

$$X_1 \xrightarrow{f_1} \dots \xrightarrow{f_{2^m-1}} X_{2^m} \xrightarrow{f_{2^m}} X_{2^{m+1}} \xrightarrow{f_{2^{m+1}}} \dots \xrightarrow{f_{2^{m+1}-1}} X_{2^{m+1}}$$

Legyen: f g h

Indukcióval tudjuk: $f=0$ v. $l(\text{Im } f) \leq b-m$

$h=0$ v. $l(\text{Im } h) \leq b-m$

Ha most $f=0$ v. $h=0$ v. $l(\operatorname{Im} f) < b-u$ v.

$$l(\operatorname{Im} h) < b-u \Rightarrow \operatorname{Ker} g \circ f = 0 \text{ v. } l(\operatorname{Im}(h \circ g \circ f)) \leq b-u.$$

T. fel tétel: $f \neq 0, h \neq 0, l(\operatorname{Im} f) = l(\operatorname{Im} h) = b-u.$

Ha $\operatorname{Ker} h \cap \operatorname{Im} f \neq 0$ v. $\operatorname{Ker} h \cap \operatorname{Im} g f \neq 0$, akkor ismét kéne venni, mert ismét csökken a kép

invarianciájára: $l(\operatorname{Im} h g f) < l(\operatorname{Im} f) = b-u.$

Vegyük észre: $l(\operatorname{Ker} h) = l(X_{2^n}) - b + u = l(X_{2^n}) - l(\operatorname{Im} f)$

A fenti összefüggésből tétel ért. alapján:

$$X_{2^n} = \operatorname{Im} f \oplus \operatorname{Ker} h$$

Mivel X_{2^n} direkt felbontatható, ezért $\operatorname{Ker} h \cap \operatorname{Im} f = 0$

($\operatorname{Im} f \neq 0$ miatt). Ez azt jelenti, hogy g injektív.

Heszlóképpen: $l(\operatorname{Im} g f) = b-u$ (egyből két nyvoagrat),

és $l(\operatorname{Ker} h) = l(X_{2^{n+1}}) - b + u = l(X_{2^{n+1}}) - l(\operatorname{Im} g f)$

Ezért: $X_{2^{n+1}} = \operatorname{Ker} h \oplus \operatorname{Im} g f.$

A direkt felbonthatóság miatt: $g f \neq 0$ esetén $\operatorname{Ker} h = 0$,

és $\operatorname{Im} g f = X_{2^{n+1}}$, azaz g szinguláris.

Ezért g izomorfia, az elterjedés. \square

Az előző állítás tétel ért. mellett is, hogy h az AR-gyök csúcspontja lenne kicsi, akkor ismét kéne venni $\neq 0$ ut.

6.12. Tétel (Auslander) Legyen A véges dimenziós R -gyűrű K fölött, A direkt fölbontható minden R -gyűrűre.

Ha az A AR-gráfjának van egy összeruggó komponense, amelyre \forall modulusra a homomorfizmusok $\leq b$, akkor A vegyes véges, és az a komponens a teljes AR-gráf (tehát \forall direkt fölbontható modulusra benn van.)

6.13. Következő BT I. sejtés

Biz. Felhasználjuk a következőt:

A direkt fölbontható minden R -gyűrűre \Leftrightarrow

$\forall P, P'$ direkt fölbontható projektívumok

$\exists P = P_0, P_1, \dots, P_t = P'$, hogy $\text{Hom}(P_{i-1}, P_i) \neq 0$ vagy $\text{Hom}(P_i, P_{i-1}) \neq 0 \quad \forall i=1, \dots, t$.

Legyen tehát \mathcal{C} a grafonok és a komponensek, amelyek teljesítik a fenti feltételt.

Legyenek M, N direkt fölbontható modulusok, melyekre

$\text{Hom}(M, N) \neq 0$. Megmutatjuk:

$$M \in \mathcal{C} \Leftrightarrow N \in \mathcal{C}.$$

T. fel: $M \in \mathcal{C}$. Ha $N \notin \mathcal{C}$, akkor M és N tövösdyke az AR-gráfban $\forall t$ -re megjelölés nélkül.

A 6.9. Állítás (1) része miatt: $\forall t$ -re:

$\exists M = M_0 \xrightarrow{f_1} \dots \xrightarrow{f_t} M_t$ irreducibilis sorozat egy sorozata és egy $M_t \xrightarrow{g} N$ leképezés, melyre $g \circ f_t \circ \dots \circ f_1 = 0$.

De a Homomorfizmus-Sorozat-lemma miatt $f_t \circ \dots \circ f_1 = 0$, ha

$$t > 2^b - 1. \quad \Downarrow$$

Homomorfizmus-lemma miatt a 6.9. (2) alapján, ha

van tetszőleges $M \in \mathcal{E}$ és $N \in \mathcal{E}$

legyen most $M \in \mathcal{E}$, és válasszuk egy P projektívot, mely
div. fölb., ha $(P, M) \neq 0$. (ilyen van, mert M -nek

\exists projektív fedője.) Az előzőek miatt: $P \in \mathcal{E}$, és az
első megjegyzés alapján (A asszociativitása miatt) $\forall P' \in \mathcal{E}$,

ha P' div. fölb. projektív. Ekkor viszont $\forall M'$ -re:

$M' \in \mathcal{E}$, ha $\forall M' \exists P'$ proj. ha $(P', M') \neq 0$.

Igy $\mathcal{E} = A$ -ind., azaz \mathcal{E} valóban direkt fölbontható
modulokból áll.

Az is igaz: ha $(P, M) \neq 0 \Rightarrow M$ tévesége P -től $< 2^b - 1$.

De \mathcal{E} -ben csak véges sok projektív elem van, és az

AR-gráf lokális véges $\Rightarrow \mathcal{E}$ véges.

Ezzel belátható, hogy A reprezentáció véges \square